

K dopisnici s nejzácnějším přitiskem Poštovního muzea

Před třemi lety jsem se v článku *K dopisnici s prvním přitiskem Poštovního muzea* (F9/2012) věnoval populární CDV2 PM1 vydané v roce 1993 k výstavě malíře a grafika Tomáše Vosolobě. Ukázal jsem, že přitisk i samotnou dopisnici lze sbírat specializovaně, protože existují varianty známky i varianty přitisků - a to na přední i zadní straně. Jejich vzájemné kombinace skýtají široké možnosti pro specializované a studijní sběratele. Dnes se podíváme na další dopisnici s přitiskem Poštovního muzea, k výstavě grafika W. Loosliho v roce 1995, a to z odlišného úhlu - z hlediska jejího poštovního použití.

FRANTIŠEK BENEŠ

Na rozdíl od „Vosolobého“ vícebarevného přitisku je ten „Loosliho“ jednobarevný, navíc vydaný v mnohem menším nákladu, a snad i proto byl zhotoven jedinou deskou (alespoň mně se zatím žádné rozdíly v kresbě a sazbě nalézt nepodařilo). Už v malém zvětšení je přitom vidět výrazná fuláž (vytlačení barvy) v okrajích linek, písmen a číslic, dosvědčující, že přitisk byl zhotoven tiskem z výšky, tedy knihtiskem. Tato jednoduchá technika přitom skýtá možnost vzniku odlišností, proto stojí za to studiu přitisků (z přední i zadní strany) věnovat pozornost. Mrzuté je, že tomu brání nepatrný výskyt dopisnic a z něj pramenící vysoká cena. Není třeba je však hned kupovat, většina současných aukcí představuje své zboží na internetu, takže je tu možnost studovat alespoň obrázky - ze zkušenosti vím, že z těch kvalitních lze vyvodit alespoň předběžné závěry.

Jak už jsem ale zmínil, dnes se nechci zabývat samotným přitiskem, ale podobou, v níž se dopisnice CDV5 PM3 vyskytují.

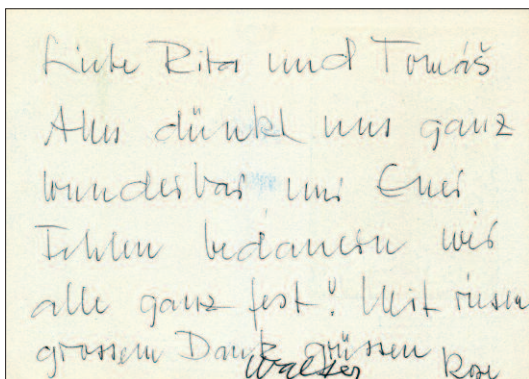
V prodejně Poštovního muzea mohli zájemci koupit dopisnici s nepotištěnou zadní stranou, bez otisku poštovního razítka.

Některé si 11. 3. 1995 nechali otisknout z ochoty příležitostné razítko k výstavě, takové dopisnice jsou tedy bez adresy, poštovně neprošlé.

Vedle toho se vyskytují dopisnice se stejným otiskem razítka, s napsanou adresou, skutečně poštovně přepravené, v tuzemsku bez dofrankování a není vyloučeno, že byly odeslány i správně dofrankované do ciziny - už proto, že autor děl na výstavě je Švýcar, zúčastnil se vernisáže a přitom mohl odeslat dopisnice přátelům doma. Soudit tak lze podle dopisnice, kterou W. Loosli odeslal svému příteli Tomáši Vosolobě do Curychu. Není dofrankovaná, protože ji autor odeslal prostřednictvím Poštovního muzea (jako věc spojů), které na ni nechalo otisknout kašet *Service des Postes* nahrazující výplatné. Důkazem, že byla skutečně přepravena poštou, jsou oranžové značky automatické třídící linky otištěné na dolním okraji.

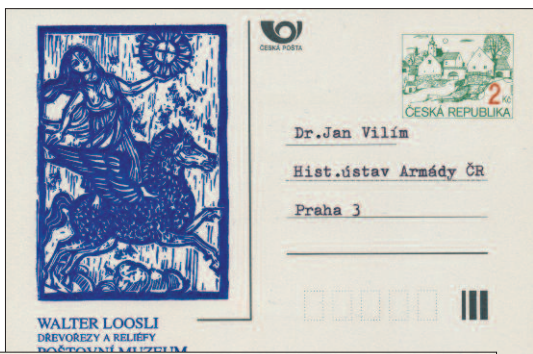
Uvedené dopisnice jsou mi známy bez přitisku na zadní straně. Vedle nich se vyskytují dopisnice s přitiskem pozvánky vzadu, rovněž v několika variantách. Neupotřebené, tedy bez razítka a adresy, nebo prošlé poštou, s otiskem denního razítka, nebo razítka strojového. Adresovány jsou většinou na spolupracovníky a přátele Poštovního muzea (např. na předsedu redakční

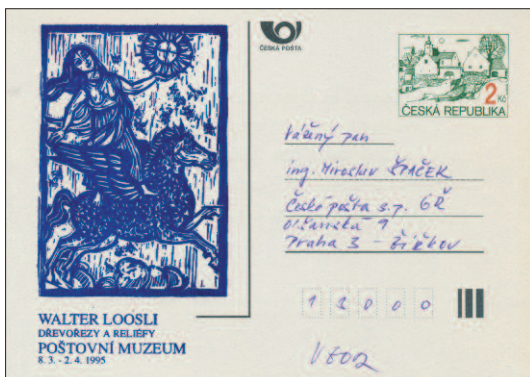
rady Filatelie F. Crhu; obrázky jsme převzali z katalogu 37. aukce Profil).

Tyto skutečnosti jsou sběratelům dopisnic s přitisky PM známy a někteří se snaží ve sbírce zachytit všechny uvedené podoby.

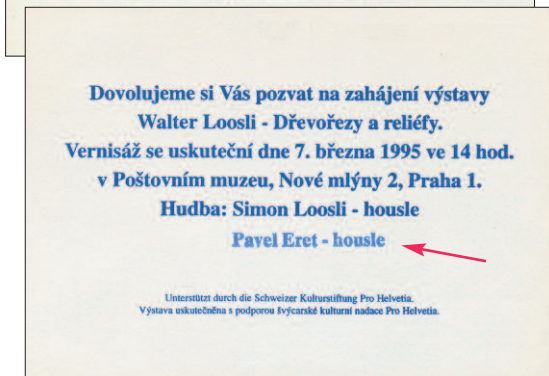
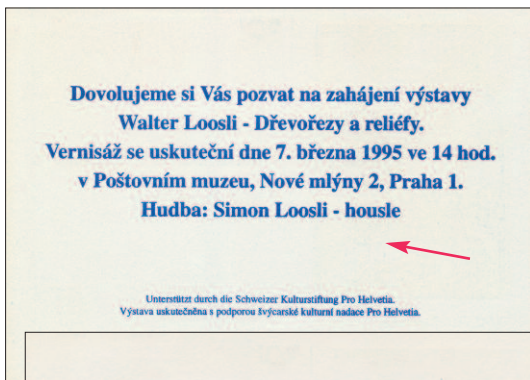
Nyní se však ukázalo, že způsobů přepravy pozvánek na dopisnicích bylo více. Pracovníci Poštovního muzea totiž některým osobnostem tyto pozvánky doručovali a předávali osobně. Je na nich proto uvedeno jméno a adresa, ale není otištěno poštovní razítko. Šlo zřejmě jen o ojedinělé případy, kdy adresáty byli vedoucí pracovníci České pošty a spolupracujících muzeí. Zatím je mi známo několik kusů takových dopisnic, adresa na nich je provedena psacím strojem.

Pokud byly skutečně předávány adresátům osobně pracovníky Poštovního muzea - tedy zaměstnanci České pošty - jde vlastně o jistý (samozřejmě neobvyklý) druh poštovní přepravy. Zda byl použit i u jiných výstav PM, prozatím nevíme. Muzeum ho však při výstavě W. Loosliho chystalo v širší míře, jak lze soudit z exempláře s rukou provedenou adresou, s poznámkou VZOR (adesátem byl náměstek generálního ředitele České pošty).

Jak je vidět, i po dvaceti letech od vydání dopisnic o nich lze zjistit leccos zajímavého. Přidáme-li k tomu už dříve publikovanou skutečnost, že těsně před výstavou bylo na malý počet pozvánek přitlačeno razítko s dalším textem (*Pavel Eret - housle*), máme před sebou nečekaně široké spektrum možností, jak tuto vzácnou dopisnici sbírat.

Seznámili jsme se s novými a vlastně nečekanými okolnostmi přepravy (nebo minimálně její přípravy) vzácných dopisnic s přitiskem PM. Není přitom vyloučeno, že uvedený výčet zajímavostí není konečný. ■